

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

10. An donativum, & tributum impositum alicui Regno propter bella, & sumptus, quos sustinet Rex in aliis Regnis, sit justum? Ex p. 1. t. 3. r. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè ex Molfes. in *sum. tom.* 2. *tr. 1. 2. cap. 22. num. 70.* Turrian. in 2. 2. *tom. 2. disput. 45. dub. 2. num. 8.* Valquez *vbi sup. dub. 2. num. 27.* qui ex Gabriel. in 4. *disf. 15. quest. 5. art. 2. concl. 3.* notant, Regem vltra possessiones, & redditus sibi assignatos, etiam ex pacto cum suis subditis, à se vel suis iprogenitoribus imito, posse exigere tributa noua, vel antiqua augete, quando patrimonium sibi assignatum non sufficeret suæ congruæ sustentationi, secundum regiam dignitatem, vel secundum necessitatem publicam Regni, propter multa, quæ solent de nouo accidere, & in his tenentur subditi prouidere. Quæ doctrina admittenda est, quando vires Regni, vt diximus *supra in Resol. 5.* * possunt hoc sufferre: nam, *Hoc opus, hic labor est.*

* Quæ hic est supra Resol. 5.

RESOL. VIII.

An pro imponendis tributis in hoc Regno Sicilia sufficiat tantum causa necessaria de iure communi? Ex p. 1. tr. 3. Resol. 5.

§. 1. **P**ro intelligentia huius resolutionis notandum est *ex cap. 3. & seq.* Regis Iacobi, tantum in aliquibus casibus posse Regem imponere Siculis tributa. Vnde potest dari casus, quo possit Rex imponere iuste tributa in aliis Regnis, non autem in Regno nostro ex iure municipali: nam, vt bene aduertit Gloritiu *respons. 1. p. 3. num. 34.* si possent Siculis vectigalia imponi, iuxta terminos iuris communis vtique concessio illa Regis Iacobi, & aliorum Regum, nullam tribueret Siculis immunitatem, contra mentem, & rationem finalem dictorum Regni capitulorum, quæ fuit alleuiare Siculos, propter bene merita, ab onere noui vectigalis, exceptis illis quatuor casibus in dictis capitulis expressatis. Vnde obleruat Gloritiu, inter alios casus *suprà à Rege Iacobo expressatos*, posse Regem imponere Siculis tributum tantum pro defensione Regni, si contingat ipsum inuadi inuasionem notabili, siue graui quod ipse explicat non solum in casu inuasionis actualis, sed proximæ; non autem remotæ, & vt ait Molfesius in *sum. tom. 2. tract. 1. 2. cap. 22. num. 64.* simulatæ, procuratæ, transitoria, &c. In aliis vero casibus est interdicta in hoc Regno indictio noui vectigalis pro quacunque causa etiam vrgentissima.

2. Non reticebo tamen, Regentem de Neapoli in *alleg. pro vectig. serico. fol. mibi 55.* & Consultorem de Matuta, virum doctum, in *resp. pro supradicta gabella, fol. 17. & 18.* verba Regis Iacobi contra Gloritiu magis amplè explicare. Sed quicquid sit de hoc, certum est, non esse audiendum Marium Matutam, qui in *expof. supradicti cap. Regis Iacobi, num. 6.* extendit illa verba, nedum ad inuasionem, & sic passiuam; sed etiam actiuam vtputa quando Rex vellet mouere iustum bellum contra aliquos. Sed hæc extensio minime est admittenda; est enim contra mentem, & verba Sereniff. Regis Iacobi. Vnde, licet in aliis Regni possent in tali casu Rex imponere tributa; non autem in Regno nostro, propter priuilegia ei concessa in supradictis capitulis, nisi admittenda esset opinio Santorij Bau. in *Resol. pro tracta salis, fol. 12. & 14.* vbi asserit, Regem nostrum stare, & permanere in quasi possessione recedendi quocumque à promissis, & practicatis in Regni capitulis. Sed, bene Deus si hoc verum esset, quis amplius cum Rege practicaret? maxime vt sapius solet accidere, in Comitibus generalibus. Non est igitur dicta opinio admittenda. Vide *Consilia Ramonij part. 1. conf. 24. num. 8.*

RESOL. IX.

Quam benignè Regnum Sicilia sit onerandum Gabrielis & donatiuis præ cæteris Regni. Ex p. 1. tr. 3. Resol. 31.

§. 1. **B**enignissimè quidem: nam hoc regnum frigidissimum non fuit bello, impensis, & industria ab inimicis, sicut cætera, vindicatum, sed spontè, & voluntariè se Ser. Regi D. Petro in potestatem dedit, vt patet, & docet Valdefius de *digni. Reg. Hisp. cap. 17. num. 7. in fin.* Ergo non est, sicut cætera Regna, vectigalibus, & oneribus onerandum. Vide Caput in *tract. de regimine Reipublice, cap. 7. §. 27. num. 2.* Vnde ex his Valquez *de reser. cap. 6. §. 3. dub. 1. num. 9.* loquens de aliquibus Regnis Hispaniarum vectigalibus oneratis, sic asserit: [Admuduertendum est, Regna hæc labore, & industria Regum ab inimicis fidei in libertatem fuisse olim vindicata: propter quoddam maiorem eis tenentur gratiam rependere, quorum progenitores inimicos nostros preffigauerunt.] Ita ille. Quod de Regno Sicilia, vt dictum est, non potest dici.

RESOL. X.

An donatiuum, & tributum impostum alicui Regno propter bella, & sumptus, quos sustinet Rex in alio Regno, sit iustum? Ex p. 1. tr. 3. Resol. 3.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, cum Turriano in 2. 2. *tom. 2. disput. 46. dub. 1. num. 5. & 6.* & eius Magistro doctissimo P. Gab. Valq. *Opus. de rest. cap. 6. §. 3. dub. 1. num. 7.* & quia eius verba sunt pulcherrima; ponam hæc ea per extensum: [Quamuis graue onus videatur nobis (loquitur de tributo Alcaualæ in Hispania (decimam soluere partem; tamen cum à Regis nostri Philippi potentia totum multarum prouinciarum pondus, imò & Christianæ Religionis pendat, quippe, qui solus, & Hæreticis, & Turcis Ecclesiam infestantibus, non solum resistat; sed etiam pauciori sit; totam Italiam, Flandriam, Siciliam, & alia, multa gubernet, & defendat in quantum defensione alieno ære grauetur in dies: iustitiæ legibus congruum fuit, vt tributum aucta quota, nos, qui in pace, & tranquillitate degimus, Regi nostro subueniamus. At dicit aliquis: Relinquat Flandriam, deserat Italiam, vno suo antiquo Regno contentus sit, quod, & sibi, & nobis maiori futurum erit vtilitati. Sed, nunquid ita Regni patiuntur, vt Rex magno cum dedecore, timore inimicorum, antiqua Regna, quæ vel iure hereditario, vel bello iusto capta, ad eum pertinent; relinquat, maioresque in diem animos inimicorum commoueat, vt Regnum etiam nostrum bello, & armis oppugnare non dubitent? Nōne salubrius, citè etiam facultates in hoc omnes absumamus, vt inimicorum tela longè à nostris Regnis constringantur, & belli impetum, non tamen tam propè, sentiamus, quod si animo quisque perperderet, nobis vbi que & omni tempore impune liceret terram excolere, messes colligere, fructibus terræ in pace & tranquillitate vesci; vnumquemque & vxore, & filiis securò animo frui: è contra verò, vbi belli furor fuit, & incellat terram excolere labore magno, & seminare, vt holles colligat nunc domū flagrare incendio; nunc vxores, & filias raptas, filios occisos spectare, & propria vitæ quiete diuicimini exposita habere; quis non magnificat eum.]

eam. qua fruatur, pacem; quis non vltro Regi tributa offerat, vt pacem conseruet, & conseruatum augeat? Sed contra fieri videmus, vt homines hac non pendentes; ex alia vero parte, nouam exactionem considerantes, & aegre ferant, & contra Regem obmurmurent, sine causa tamen, & iniuste.] Hac Vasquez multum conducentia ad iustitiam primae causae imponendi tributa, & praebendi donatiuum, nempe, propter bonum commune, & necessitatem Sereniss. Regis. Intellige tamen haec omnia, concurrente forma, de qua dicemus in Resol. 5. Et quando non obstant leges municipales alicuius Regni: & in terminis, de quibus Aponte in *tr. de possell. Proreg. tit. 4. §. 1. n. 4.* Sed aliam non minus necessariam quaestionem, circa praesentem materiam, attingamus.

RESOL. XI.

An si donatiuum adhuc duraret per multos annos, possit ex nunc pro tunc fieri alia noua prorogatio ad alios annos? Ex p. 1. tr. 3. Ref. 24.

§. 1. **R**espondeo negatiue propter accidentia, quae possunt euenire tempore medio, quae efficiunt postea prorogationem donatiui iniustam: eorum enim est etiam habenda ratio, vt patet ex l. si quis domum §. idem quavis. ff. locati. §. illud quaesitum. vbi Glossa fin. inst. de rer. diuis. Bart. in l. si idem §. si vnam. num. 5. ff. de iurisd. omn. Iud. & in l. inter stipulantes. §. sacram. num. 7. ff. de verb. oblig. Et ita in casu simili, de prerogatione eiusdem donatiui, facienda in Regno Neapolitano, notauit Valenzuela *concl. 99. punct. 3. n. 5. 2.*

RESOL. XII.

Vtrum, si ad sit iusta causa praebendi donatiuum, possint Proreges illud extorquere a Parlamentariis per vim, & metum? Ex p. 1. tr. 3. Ref. 25.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum Basilio Pontio Legionensi in *tract. de impedim. matrimonij, causa 31. quest. 1. §. 11.* vbi sic ait: [Hinc etiam consequenter inferitur, concessionem vectigalium, aut noui tributi, quae Comitibus coactis fieri solet etiam si extorqueatur metu reuerentiae; aut quouis alio graui, valere quidem in conscientia, nec Principem obnoxium esse restitutioni: illa enim concessio non pertinet ad liberalem donationem, atque ideo nec exigit plenum voluntarium. Ea enim tributa Regi conceduntur, quod, & Regnum teneatur, & Regni hostes debellet, aliisque publicis necessitatibus subueniat. Vnde, neque etiam iure positio, est ea concessio irrita. Imo, si causa, quae ad exigendum tributum requiruntur, sint vere iustae, & aliter illis necessitatibus commodè subueniri non possit, nec peccat Princeps vim inferendo Regnorum Procuratori bus, nec enim ea vis, aut metus iniustus esse potest, sic causa iusta sunt exigendi tributa.] Hac Potius: quae quidem vera sunt, sed attendant Proreges in tali casu, non solum, si ad sit iusta causa exigendi donatiuum in ordine ad necessitatem Regis; sed etiam in ordine ad vires Regni: nam, *Hoc opus, hic labor est.*

RESOL. XIII.

An quando vassalli, & vniuersitates sunt multum oneratae, possint, & debeat Rex non imponere no-

uum tributum, nec requirere donatiuum, sed minuire, vel suspendere gratias, & pensiones aliquibus assignatas? Ex punct. 1. tract. 3. Ref. 14.

§. 1. **A**ffirmatiue respondeo cum Valenzuela *conf. 99. punct. 2. num. 29. & seqq. & Aponte in tr. de possell. Prior. tit. 5. num. 21. & seq. vbi ita asserit:* [Quando causa publica utilitatis imminet; & in specie, quando redditus Regni attendat Lector) nequeunt incumbenti Republicae subuenire, & sustinere; tunc potest Princeps suspendere pensiones, concessionem ipsaque etiam tollere, etiam quod sint concessa ex causa remunerationis: quia publica utilitas praefertur priuatae.] Et ex multis aliis rationibus, & iuribus firmat, quod tales concessionem debent intelligi submissa huic periculo, & talibus oneribus, vt ille soluantur, quatenus Regni necessitates aliud non requirant: nec aliam intentionem habuisse Regem in illis concedendis probat. Vnde tandem in haec verba prorupit: [Haec ante oculos, optimi Gubernatores Regnorum habere debent; & sic interpretando Regis intentionem, suspendere executiones, certiorare Regem, illumque consulere de omnibus, & non inordinate, absque alia causae cognitione, executiones talibus concessionibus praestare, contra Deum, & Republicam. Ex quibus tam ingentia mala oriuntur in depopulationem, & exterminationem Regni, ex nouis impositionibus, nouis donatiuis, & innumerabilibus, & intolerabilibus angariis, & vexationibus.] Ita Aponte, qui vt superius dixi, laetè, & doctissime, vt semper solet, hanc sententiam firmat. Ad illum, & non pigebit.

Sup. hoc infra in Ref. 35. §. 1. in Ref. 14. & in tom. 6. tr. 3. Ref. 107. §. Et haec paulo post initium sed lege eam per tantam.

RESOL. XIV.

Vtrum Episcopi, & Ecclesiastici teneantur vocati accedere ad Parlamentum, ita vt contrauenientes possint expelli a Regno tanquam inobedientes mandatis Regis? Ex punct. 1. tract. 3. Ref. 23.

§. 1. **Q**uid teneantur vocati accedere, loquens in specie de Parlamento tradidit Marcellus de Magistr. tom. 2. lib. 5. cap. 13. num. 36. & praeter DD. quos ipse citat, tenet etiam hanc sententiam Oliban. *de iur. fisci, cap. 10. num. 9.* Sed difficultas est, an contrauenientes possint puniri: vt supra. Affirmatiue respondet Bobadilla *lib. 2. polit. cap. 10. num. 66.* vbi ait: *Es de aduertir, que esta obediencia a los reales mandados, liga, y comprende tambien a los Obispos, y Prelados, y otras personas Ecclesiasticas, quando se les manda comparecer, & otras cosas permitidas, por cuya contumacia, y transgression pueden los dichos Ecclesiasticos ser hechados de los Reynos.* Idem docuit Pereira *de manu regia, cap. 12. num. 12.* Henia in *Curia Philippica, punct. 1. §. 5. num. 35.* Humada in *lib. 65. tit. 5. punct. 1. in glos. 9. fol. mibi 17. column. 4.* Cenallos *tract. de cognit. per viam violentia, gloss. 6. num. 65.* Azeued. *tom. 2. lib. 4. tit. 1. lib. 4. num. 12.* Cenedo in *quest. canon. quest. 45. num. 24.* & alij penes ipsos; & Bobadilla vbi supra cap. 18. num. 62. Sed hanc sententiam non in *Tract. de imm. ecclesiastica, Resol. 17.* fati refutauimus, probantes, non posse Principes aculare, expellere Episcopos extra Regnum: ideo ad alia procedamus.

Sup. hoc in tom. 9. tr. 2. Ref. 24. & 25. §. verum & in Ref. 26. §. Vnde, & in Ref. 51. & 326. §. 7. & seqq.